

ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

КАФЕДРА УКРАЇНОЗНАВСТВА

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова Вченої ради

Навчально-наукового інституту
цивільного захисту

 Василь ПОПОВИЧ
" 04 " вересня 2020р.

ОК 1.1 УКРАЇНСЬКА МОВА ТА КУЛЬТУРА

ПРОГРАМА

навчальної нормативної дисципліни

підготовки бакалавра

спеціальності: 122 Комп'ютерні науки

за освітньою програмою: Комп'ютерні науки

Львів
2020 рік

Розробники програми:

Марта ЛАБАЧ, завідувач кафедри українознавства, канд. філолог. наук, доцент

Ірина БАБІЙ, викладач кафедри українознавства, канд. пед. наук

Рецензент:

Тетяна Висоцька, доцент кафедри української мови Львівського національного університету імені І.Франка

Програму рекомендовано кафедрою українознавства

Протокол від “27” серпня 2020 року № 1

Завідувач кафедри українознавства

Марта ЛАБАЧ

(підпис)

(ім'я та прізвище)

Схвалено Вченою радою навчально-наукового інституту цивільного захисту

Протокол від “04” вересня 2020 року № 1

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Українська мова та культура» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів зі спеціальності 122 «Комп'ютерні науки».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є закономірності виникнення та розвиток української мови та культури на різних етапах вітчизняної історії, українська мова як система, мовні норми сучасної української літературної мови; офіційно-діловий стиль та особливості його вживання у професійному мовленні.

Міждисциплінарні зв'язки. Навчальна дисципліна «Українська мова та культура» належить до циклу дисциплін загальної підготовки та нерозривно пов'язана із такими курсами, як «Філософія», «Іноземна мова», «Історія української державності» тощо.

Програма навчальної дисципліни складається з таких тем:

Тема 1. Культура: сутність, структура, функції. Мова як феномен культури.

Тема 2. Літературна мова. Мовна норма. Типи мовних норм.

Тема 3. «Гуманітарна аура» - запорука історичного безсмертя нації: мова і культура народу як фундамент розбудови держави.

Тема 4. Стилiстичні норми.

Тема 5. Візантизм як культурний феномен. Вплив Візантійської культури на культуру України-Руси.

Тема 6. Словотвірні норми.

Тема 7. Русь і руська спадщина – «наша і несвоя»? Історична правда про походження та формування української культури.

Тема 8. Лексичні норми. Ч.1.

Тема 9. Лексичні норми. Ч.2.

Тема 10. Культура України в ХІУ-ХУІ ст. Український ренесанс.

Тема 11. Термінологічні норми.

Тема 12. Українське бароко – видатне явище в європейській культурі.

Тема 13. Фразеологічні норми.

Тема 14. «Якби ми дожили до національного театру, тоді б ми стали нацією» (В.Шекспір). Українське театральне мистецтво: від народних ігор до сучасного перформенсу.

Тема 15. Орфоепічні норми.

Тема 16. Модернізм як явище європейської культури. Модерні тенденції в українській культурі к. ХІХ- поч. ХХ ст. Українські модерністи у світовому контексті.

Тема 17. Акцентуаційні норми.

Тема 18. «Вони засідають у душі своїх героїв – і нею, мов магiчною лампою, освічують все оточення» (І. Франко):

Тема 19. Орфографічні норми. Ч.1

Тема 20. Орфографічні норми. Ч.2.

Тема 21. Українська культура в епоху «Розстріляного Відродження». Українське поетичне кіно – світовий культурний феномен.

Тема 22. Ономастичні норми.

Тема 23. «Вони були геніями, вони були українцями – саме тому їх убили»: трагедія українських митців 1920-1930-х років.

Тема 24. Морфологічні норми (іменник, прикметник, займенник).

Тема 25. Епоха «шістдесятників» в українській культурі.

Тема 26. Морфологічні норми (числівник, дієслово).

Тема 27. «Прорватись крізь залізну завісу»: ціна мистецтва українських шістдесятників.

Тема 28. Синтаксичні норми.

Тема 29. Розвиток та перспективи сучасної української культури. Епоха постмодернізму.

Тема 30. Пунктуаційні норми.

Тема 31. «Між дискотекою й візантійським храмом»: український постмодернізм як явище культури постіндустріального суспільства.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Українська мова та культура» є: ознайомити студентів із закономірностями виникнення та джерелами формування української культури, особливостями її розвитку на різних етапах історії України, з'ясувати сутнісні ознаки духовної культури нашого народу, її гуманістичну спрямованість, відкритість перед культурами інших народів, глибокий демократизм, творчий характер. Навчити студентів вільно оперувати сучасними концептами історичної культурології та широким фактологічним матеріалом; формувати національно-мовну особистість, підвищити загальномовний рівень майбутніх фахівців, ознайомити студентів (курсантів) з нормами сучасної української мови в професійному спілкуванні, з основними вимогами до складання і оформлення документів, формувати культуру, практичні навички ділового усного і писемного спілкування. Навчити студентів/курсантів уміння грамотно спілкуватися мовою професії, що обумовлює його органічний взаємозв'язок з іншими спеціальними дисциплінами, допомагає орієнтуватися у професійній діяльності й налагоджувати ділове співробітництво на національному й міжнародному рівнях

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Українська мова і культура» є:

- виховувати культуру професійного спілкування з урахуванням двох аспектів: підвищення загальномовної культури майбутніх спеціалістів і їх фахової мовної культури;
- сформувані стійкі уміння й навички нормативної роботи з текстами офіційно-ділового стилю;
- сприяти постійному збагаченню словникового запасу;
- активізувати й поглибити знання з лексики, граматики, орфографії та пунктуації;

- формувати вміння самостійно здобувати і застосовувати знання, користуватися спеціальною та довідковою літературою;
- вчити правильно використовувати мовні засоби для усного та письмового творення, фіксації чи передачі інформації у різних комунікативних ситуаціях;
- виховувати культуру професійного спілкування з урахуванням двох аспектів: підвищення загальномовної культури майбутніх спеціалістів і їх фахової мовної культури;
- сформувати стійкі вміння й навички нормативної роботи з текстами офіційно-ділового стилю;
- сприяти постійному збагаченню словникового запасу;
- активізувати й поглибити знання з лексики, граматики, орфографії та пунктуації;
- формувати вміння самостійно здобувати і застосовувати знання, користуватися спеціальною та довідковою літературою;
- вчити правильно використовувати мовні засоби для усного та письмового творення, фіксації чи передачі інформації у різних комунікативних ситуаціях.

1.3. Програмні результати навчання:

- формувати ідентичність та почуття особистої гідності за результатами осмислення соціального та морального досвіду минулих поколінь, розуміння історії і культури України, висловлювання власної думки та презентації результатів своєї діяльності на основі етичних принципів як державною так і іноземною мовами.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 135 годин /4,5 кредити ECTS.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Культура: сутність, структура, функції. Мова як феномен культури.

Поняття «культура». Етимологія та зміст терміна. Структура та функції культури в суспільстві. Типологія культур. Історичні передумови виникнення та джерела формування української культури. Періодизація розвитку української культури. Менталітет як константа культури. Роль мови у суспільному житті. «Мова – сорочка духу народного» (Панас Мирний). Мовна політика в Україні

Тема 2. Літературна мова. Мовна норма. Типи мовних норм.

Історія формування і розвитку української мови. Мовна картина світу. Форми української мови. Літературна мова. Мовна норма, типи мовних норм: орфоепічні, акцентуаційні, лексичні, орфографічні, морфологічні, синтаксичні, стилістичні. Суспільне значення культури мовлення як елемента загальної культури людини. Загальні вимоги до мовлення: правильність, змістовність, послідовність, багатство, точність, виразність, доречність та доцільність.

Тема 3. «Гуманітарна аура» - запорука історичного безсмертя нації: мова і культура народу як фундамент розбудови держави.

Ліна Костенко про засадничі принципи державотворення у праці «Гуманітарна аура нації, або дефект головного дзеркала»: зміст поняття «гуманітарна аура нації»; ідея історичного безсмертя націй у праці; символ дзеркала; пріоритет духовних цінностей суспільства в трактуванні Ліни Костенко; поняття «адаптованого розуму» (Ф.Ніцше: «ув'язнений розум»); гуманітарна політика Держави як чинник її існування.

Олександр Потебня про взаємозв'язок думки і мови.

Історія української мови від Юрія Шевельова (За М.-Р. Стехом).

Лариса Масенко про внесок Юрія Шевельова в українське мовознавство ХХ століття.

Тема 4. Стилiстичні норми.

Функціональні стилі мови: художній, публіцистичний, науковий, офіційно-діловий, публіцистичний, конфесійний, епістолярний. Особливості вибору мовних одиниць відповідно до умов спілкування та стилю викладу. Стилiстичні помилки у професійному спілкуванні (неправильне вживання усталених словесних формул, надуживання іншомовними словами, надмірне вживання закінчення –у(ю) в давальному відмінку іменників чоловічого роду тощо).

Тема 5. Візантизм як культурний феномен. Вплив Візантійської культури на культуру України-Руси.

Поняття про візантизм. Виникнення Візантійської імперії. Християнство – головна підвалина культури Візантії. Філософія й наука у Візантії. Літописна традиція. Роль храму як «земного неба» у Візантії. Феномен ікони: іконоборці та іконошанувальники. Церковна поезія: Іоан Золотоустий, Роман

Солодкоспівець. Значення Візантійської культури. Демонстрація фільму (10 хв.) про культуру Руси-України.

Тема 6. Словотвірні норми.

Правила творення слів за словотвірними моделями. Аналіз найпоширеніших помилок на словотвірному рівні (неправильне вживання префіксів, ненормативне вживання суфіксів, використання суфіксальних моделей замість префіксально-суфіксальних, ненормативне вживання слів, утворених способом осново- і словоскладання та ін.). Уживання префіксів та суфіксів у професійному мовленні.

Тема 7. Русь і руська спадщина – «наша і несвоя»? Історична правда про походження та формування української культури.

Історичні передумови виникнення та формування української культури.

М.-Р. Стех «Про Русь і руську спадщину».

Київська Русь: культурні виміри (література, мистецтво, освіта).

«Повчання дітям» Володимира Мономаха – одна з найвидатніших пам'яток літератури Київської Русі. Постать Володимира Мономаха в українській культурі. Жанр повчання в літературі. Головні ідеї «Повчання...» Сучасне звучання цього твору.

Ікона як культурний феномен. Виникнення традиції іконописання у Візантії. Особливості візантійської ікони: символіка і колористика. Українська ікона, її національні особливості. Головні сюжети ікон; призначення ікон. Характеристика ікони (за вибором).

Тема 8. Лексичні норми. Ч.1.

Правильність вживання слів у властивих їх значеннях. Слова-паразити, жаргонізми, лайливі та вульгарні слова. Росіянізми та англіцизми у професійному спілкуванні. Тавтологія. Плеоназм. Паронімія.

Тема 8. Лексичні норми. Ч.2.

Правильність вживання слів у властивих їм значеннях, слова-паразити росіянізми та англіцизми у професійному спілкуванні. Тавтологія. Плеоназм. Пароніми. Омоніми, міжмовна омонімія.

Тема 9. Лексичні норми.

Діалекти і соціолекти сучасної української мови. Арго, койне, жаргон, сленг; лайливі слова та вульгаризми.

Тема10. Культура України в ХІУ-ХУІ ст. Український ренесанс.

Епоха Відродження - важливий етап у культурному розвитку Європи. Трактат Піко делла Мірандола «Про гідність людини» (1486), його актуальність у наш час. Українське культурне піднесення (кінець XV - початок XVII ст.). Братства і їх роль у розвитку культури. Львівське братство.

Тема 11. Термінологічні норми.

Науково-технічні терміни у професійному спілкуванні. Терміни-синоніми, терміни-омоніми, терміни-пароніми та полісемічні терміни.

Тема 12. Українське бароко – видатне явище в європейській культурі.

Італійське бароко. Філософія бароко та його мистецькі риси. Людина в бароковій культурі. Світогляд українського бароко, його специфіка порівняно з західноєвропейським. Українське козацьке бароко (Мазепинське бароко). Львів – місто барокової культури. Бароко в українській літературі. Барокова музика. Поняття українського бароко. Його світоглядні засади. Роль Гетьмана Івана Мазепи в політичному житті України XVIII ст. Іван Мазепа – видатний культурний діяч своєї епохи. Просвітницька і загальнокультурна діяльність великого українця. Іван Мазепа – меценат і письменник. Життя Гетьмана Мазепи – приклад жертвовного служіння українському народові.

Тема 13. Фразеологічні норми.

Фразеологічні норми у професійному мовленні. Порушення фразеологічної точності. Переклад іншомовних усталених виразів. та фразеологічні звороти.

Тема 14. «Якби ми дожили до національного театру, тоді б ми стали нацією» (В.Шекспір). Українське театральне мистецтво: від народних ігор до сучасного перформенсу.

Античні витоки театру. Початки українського театру: інтермедія, інтерлюдія, вертепна й шкільна драма. Український театр корифеїв. Його видатні діячі. Модерний театр Леся Курбаса і його естетичні засади. Український театр у XXI столітті.

Тема 15. Орфоепічні норми.

Вимова звуків у словах. Найтиповіші орфоепічні помилки (вимова ненаголошеного «а» замість «о», м'яка вимова приголосного перед «е», оглушення дзвінкх звуків, нечітка вимова звука «й» після апострофа і між голосними тощо). Принцип милозвучності української мови. Чергування прийменників і префіксів у – в. Чергування і – й, з – зі – із.

Тема 16. Модернізм як явище європейської культури. Модерні тенденції в українській культурі к. XIX- поч. XX ст. Українські модерністи у світовому контексті.

Модернізм як специфічний культурний феномен. Його філософсько-світоглядні підвалини. Модерні течії в мистецтві: імпресіонізм, експресіонізм, символізм, кубізм, супрематизм. Український імпресіонізм: І. Труш, Д. Бурлюк, М. Бурчак. Мистецьке «вірую» в «Євангелії імпресіонізму» Івана Труша (Микола Голоубець).

Тема 17. Акцентуаційні норми.

Наголошування лексем відповідно до вимог української літературної мови. Подвійний, рухомий наголос.

Тема 18. «Вони засідають у душі своїх героїв – і нею, мов магичною лампою, освічують все оточення» (І. Франко)

Модернізм в українській літературі: трагічний розрив між духовністю та існуванням («Камінний господар», «Лісова пісня» Лесі Українки), наголошення на біологічній сутності людини, глибині природних інстинктів (Г. Хоткевич, В.

Винниченко), психологічне самозаглиблення та ослаблення зв'язків героя з оточенням (М. Коцюбинський, О.Кобилянська). Література 20-х рр. Творчість представників літературних груп, об'єднань, організацій — «Музагет», «Аспанфут», «Асоціація комункульту», «ВАПЛІТЕ», «Авангард», «МАРС», «Нова генерація» та інші.

Тема 19. Орфографічні норми. Ч.1

Правильне відтворення слів на письмі. М'який знак та слова із –йо. Вживання апострофа. Чергування звуків, спрощення. Велика буква у власних назвах. Правопис складних іменників, прикметників. Правопис прислівників. Голосні у словах іншомовного походження. Зміни в українському правописі.

Тема 20. Орфографічні норми. Ч.2.

Історія українського правопису. Обов'язкові та варіативні зміни в українському правописі 2019 р.

Тема 21. Українська культура в епоху «Розстріляного Відродження». Українське поетичне кіно – світовий культурний феномен.

Суспільно-політичні процеси в Україні на початку ХХ століття. Еміграція української культури за кордон. «Розстріляне відродження»: причини і наслідки. Українське поетичне кіно – світовий культурний феномен. Поняття «український культурний ренесанс». Шляхи розвитку української культури як проблема Літературної дискусії 1925-28рр. Модерний український театр: творчий тандем Леся Курбаса й Миколи Куліша. «Бойчукісти» як культурний феномен. Український мистецький авангард: О.Богомазов, Г.Нарбут, К.Малевиц, Олександра Екстер та ін. Еміграція української культури за кордон: причини й наслідки.

Тема 22. Ономастичні норми.

Українські відповідники російських імен. Правила написання українських імен. Присвійні прикметники, утворені від власних назв. Творення та відмінювання імен, прізвищ та по батькові. Чергування голосних при словозмінах у власних назвах.

Тема 23. «Вони були геніями, вони були українцями – саме тому їх убили»: трагедія українських митців 1920-1930-х років.

Поняття «український культурний ренесанс». Шляхи розвитку української культури як проблема Літературної дискусії 1925-28рр. Модерний український театр: творчий тандем Леся Курбаса й Миколи Куліша. «Бойчукісти» як культурний феномен. Український мистецький авангард: О.Богомазов, Г.Нарбут, К.Малевиц, Олександра Екстер та ін. Еміграція української культури за кордон: причини й наслідки.

Тема 24. Морфологічні норми (іменник, прикметник, займенник).

Утворення та функціонування граматичних форм іменника. Рід іменників. Рід незмінюваних іменників. Число іменників. Закінчення іменників твердої, м'якої та мішаної груп. Кличний відмінок іменників I, II відміни. Родовий відмінок множини іменників.

Тема 25. Епоха «шістдесятників» в українській культурі.

Покоління шістдесятників. Мистецькі завдання, які вони ставили перед собою. Найвидатніші представники цього покоління. Праця Івана Дзюби «Інтернаціоналізм чи русифікація»? : головні ідейні акценти. Українське поетичне кіно: новий етап розвитку. Політична і культурницька діяльність шістдесятників. Шістдесятники у мистецтві: Микола Вінграновський, Євген Гуцало, Іван Драч, Роман Іваничук, Ірина та Ігор Калинці, Ліна Костенко, Євген Сверстюк, Іван Світличний, Василь Симоненко, Васль Стус, Григій Тютюнник, Валерій Шевчук; Алла Горська, Опанас Заливаха, Віктор Зарецький, Галина Севрук, Людмила Семикіна, Стефанія Шабатура; Сергій Параджанов, Юрій Ілленко, Леонід Осика, Лесь Танюк; Григорій Кочур та Микола Лукаш.

Тема 26. Морфологічні норми (числівник, дієслово).

Нормативне вживання числівників, їх відмінювання. Поєднання числівників з іменниками. Правопис складних та складених числівників, їх відмінювання. Числові іменники в офіційно-діловому стилі.

Утворення особових форм дієслова. Способи дієслова, їх відмінювання. Використання форм дієслів у професійній діяльності. Віддієслівні іменники. Пасивні конструкції. Дієприкметник, дієприслівник.

Тема 27. «Прорватись крізь залізу завісу»: ціна мистецтва українських шістдесятників.

Політична і культурницька діяльність шістдесятників. Шістдесятники у мистецтві: Микола Вінграновський, Євген Гуцало, Іван Драч, Роман Іваничук, Ірина та Ігор Калинці, Ліна Костенко, Євген Сверстюк, Іван Світличний, Василь Симоненко, Васль Стус, Григій Тютюнник, Валерій Шевчук; Алла Горська, Опанас Заливаха, Віктор Зарецький, Галина Севрук, Людмила Семикіна, Стефанія Шабатура; Сергій Параджанов, Юрій Ілленко, Леонід Осика, Лесь Танюк; Григорій Кочур та Микола Лукаш.

Тема 28. Синтаксичні норми.

Правила побудови та утворення словосполучень і речень. Порядок слів у реченні. Координація підмета і присудка. Ненормативне керування. Помилки й неточності у вживанні однорідних членів речення. Невдале використання пасивних конструкцій, дієприкметникових та дієприслівникових зворотів. Використання особових та безособових речень як синонімічних синтаксичних конструкцій в офіційно-діловому стилі.

Тема 29. Розвиток та перспективи сучасної української культури. Епоха постмодернізму.

Соціально-політичні умови становлення сучасної української культури. Постмодернізм як філософія розвитку української культури. Сучасні культурні виклики. Літературний процес у сучасній Україні. Дилема: книга чи інтернет? Основні визначення постмодерністської літератури. Сучасна українська музична культура, кіно- та театральне мистецтво. Скульптура, архітектура, образотворче мистецтво, народно-прикладне мистецтво. Нові види мистецтва в епоху інформаційно-комунікаційних технологій і синтез мистецтв. Епоха

постмодернізму: химерне переплетіння світоглядів. Іван Марчук: творчий шлях визнаного українського генія. Постмодернізм в українській літературі. Юрій Андрухович: найяскравіший представник українського постмодернізму. Творчість Сергія Жадана – поєднання джазу у слові, літературного есе та звичайної історії сучасної людини. Сучасна українська вишивка: код національної культури. Парадигма постмодернізм в українському образотворчому мистецтві.

Тема 30. Пунктуаційні норми.

Типові порушення пунктуаційних норм в офіційно-діловому стилі. Неправильне вживання розділових знаків для відокремлення обставини, означення, прикладки; при однорідних членах речення; у простому і складному реченні та ін.. Вживання тире та двокрапки у простому та складному реченні.

Тема 31.«Між дискотекою й візантійським храмом»: український постмодернізм як явище культури постіндустріального суспільства.

Епоха постмодернізму: химерне переплетіння світоглядів. Іван Марчук: творчий шлях визнаного українського генія. Постмодернізм в українській літературі. Юрій Андрухович: найяскравіший представник українського постмодернізму. Творчість Сергія Жадана – поєднання джазу у слові, літературного есе та звичайної історії сучасної людини. Сучасна українська вишивка: код національної культури. Парадигма постмодернізм в українському образотворчому мистецтві.

3. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. **Історія української культури** (кредитно-модульний курс): Навч. посібник (Цапко О.М., Дубчак Л.М., Піскарьова А.І., Гороховська Т.В., Прибутько П.С.). – К.: КНТ, 2010. – 250 с.
2. **Клапчук С., Білик Б., Горбань Ю., Калакура Я., Остафійчук В.** Історія української та зарубіжної культури: навч. посіб. / С. Клапчук (ред.). – 6-те вид., випр. і доп. – К. : Знання-Прес, 2007. – 358с.
3. **Культурологія. Українська та зарубіжна культура:** Навч. посібник (М.М.Закович, І.А.Зязюн, О.М.Семашко та ін.). – з вид. – К.: Знання, 2007. – 567 с.
4. **Павленко О.** Культурологія: посіб. для підгот. до іспитів. – 2-ге вид., стер. – К. : Видавець Паливода А. В., 2006. – 176с.
5. **Ботвина Н.В.** Офіційно-діловий та науковий стилі української мови: Навчальний посібник. – К., 1999.
6. **Глущик С.В., Дияк О.В., Шевчук С.В.** Сучасні ділові папери: Навч. посіб. для вищ. та сер. спец. навч. зал. – 4-те вид., перероб. і доп.. – К., 2002.

Допоміжна

1. **Лабач М.М.** До питання про формування мовно-культурної особистості у закладі вищої освіти / Вісник Львівського державного університету безпеки життєдіяльності. - 2020. - № 21. - С. 113-118.
2. **Лабач М.М.** Роль особистісної центрації педагога вищої школи в сучасних умовах / Вісник Львівського державного університету безпеки життєдіяльності. – 2018. – №17. – С. 145-150.
3. **Лабач М.М.** Рідна культура як духовний захист особистості в епоху глобалізації / Вісник Львівського державного університету безпеки життєдіяльності. №20. – 2019. – С.115-120.
4. **Лабач М.М.** Актуалізація проблеми естетичного прагнення як складової духовності у вищій школі / Вісник Львівського державного університету безпеки життєдіяльності. – 2018. – № 15. – С. 226-232.
5. **Зубков М.Г.** Мова ділових паперів: Комплексний довідник. – Харків, 1999.
6. **Ботвина Н.В.** Міжнародні культурні традиції: Мова та етикет ділового спілкування: Навч. посібник. – К., 2000.
7. **Радевич-Винницький Я.Я.** Етикет і культура спілкування. – Львів, 2001.
8. **Головащук С.І.** Російсько-український словник сталих словосполучень. – К., 2001.
9. **Білик Б., Горбань Ю., Калакура Я.** Історія української та зарубіжної культури. Навч. посіб.- К.: Вища шк.: Т-во «Знання», 2000.-326 с.
10. **Богущий Ю. П.** Українська культура в європейському контексті / Ю. П. Богущий, В. П. Андрущенко, Ж. О. Безвершук, Л. М. Новохатько – К.: Знання, 2007. – 679 с.

11. **Госейко Любомир.** Історія українського кінематографа. 1896-1995. – К.: КІНО-КОЛО, 2005. – 461 с.
12. **Шевчук С.В.** Українське ділове мовлення. – К., 1997.
13. **Кордон М.В.** Українська та зарубіжна культура: Курс лекцій. – Київ: Центр навчальної літератури, 2005. – 584 с.
14. **Софронова Л.** Старовинний український театр. – Львів: Львів. нац. у-тет, 2004, - 331 с.
15. **Шевнюк О.Л.** Культурологія: Навч. посібник. - 3 вид. – К.: Знання-Прес, 2007. – 353 с.
16. **Шейко В.М. та ін.** Історія художньої культури: Західна Європа ХІХ-ХХ ст. – Харків: ХДАК, 2001.- 205 с.
17. **Шмагайло Р.** Мистецька освіта в Україні середини ХІХ – середини ХХ ст.: Структурування, методологія, художня позиція. – Львів: Укр. технології, 2005. – 526 с.

4. КРИТЕРІЇ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ ТА ФОРМА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

При оцінюванні результатів навчання здобувачів освіти потрібно керуватися такими критеріями успішності навчання:

Бали	Оцінка	Критерії оцінювання
91–100	Відмінно	Здобувач вищої освіти в повному обсязі знає граматичні, стилістичні, термінологічні, лексичні, фразеологічні, акцентуаційні, орфоепічні норми сучасної української; витоки та основні етапи формування української культури, її світоглядні особливості, уміє застосовувати набуті знання на практиці, створює фахові тексти, укладає основні документи, - уміє користуватися довідковими та лексикографічними джерелами, аналізувати явища української культури, - узагальнює та оцінює основні тенденції розвитку української культури. Зменшення 100-бальної оцінки може бути пов'язане з недостатнім розкриттям питань, що стосується дисципліни яка вивчається, але виходить за рамки об'єму матеріалу передбаченого робочою програмою, або здобувач проявляє невпевненість в тлумаченні теоретичних положень чи рішенні складних практичних завдань.
71–90	Добре	Здобувач продемонстрував тверді знання з дисципліни, надає правильні, але не повні відповіді на теоретичні запитання, допускає незначні похибки у визначенні ключових термінів, не може актуалізувати знання, отримані під час вивчення суміжних дисципліни.
51–70	Задовільно	Здобувач засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений робочою програмою дисципліни, та розуміє постановку стандартних практичних завдань, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень. Розуміє основні положення, що є визначальними в курсі, може вирішувати завдання подібні тим, що розглядались на заняттях, проте допускає значну кількість неточностей і помилок, усунути які здатен лише за допомогою викладача.
35–50	Незадовільно	Здобувач може відтворити окремі фрагменти знань з курсу. Незважаючи на те, що програму навчальної дисципліни здобувач виконав, працював він пасивно, його відповіді під час практичних та семінарських робіт та результати поточного контролю в більшості є невірними та/або необґрунтованими. Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни у здобувача відсутні, що створює перепони для подальшого засвоєння результатів навчання в рамках освітньої програми.
0–34	Незадовільно	Здобувач повністю не виконав вимог робочої програми навчальної дисципліни. Його відповіді під час поточного контролю є невірними та/або необґрунтованими. Його знання на підсумкових етапах навчання є фрагментарними.

Формою підсумкового контролю диференційований залік.

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Під час вивчення дисципліни передбачено індивідуальний поточний контроль, контроль за виконанням самостійної роботи та індивідуальний підсумковий контроль у формі диференційованого заліку.

Поточний контроль здійснюється у формі оцінювання усних та письмових відповідей під час семінарських та практичних занять, презентації до реферативних доповідей; поточні тести у Віртуальному університеті.

Контроль за самостійною роботою здійснюється у формі оцінювання захисту рефератів за обраною темою, презентація наукових досліджень тощо.

Індивідуальний підсумковий контроль здійснюється у формі диференційованого заліку.

Усі форми контролю включено до 100-бальної шкали оцінювання. Оцінка із 100-бальної шкали в національну переводиться відповідно до діючого положення про освітній процес (91–100 – «відмінно», 71–90 – «добре», 51–70 – «задовільно», менше 51 – «незадовільно»).